

■ Et kig ind i det topmoderne mejeri, hvor 16 er beskæftiget. Udover dem er der ansat omkring 35 andre medarbejdere i MBM.

■ Lastbilen, der henter mælken, har skiftelad. Så hver anden dag henter den mælk, og de øvrige dage bringer den foder ud.

Mejeriet er også foderstof, maskinhandel og landmandsbutik

16 færøske mælkeproducenter har et andelsmejeri, som vel nok producerer det bredeste udbud af produkter i det danske rigsfællesskab – og selvom prisen er højere end på de tilsvarende importerede varer, går det godt med salget i de færøske butikker.

Af **Niels Damsgaard Hansen**

Strukturudviklingen blandt de færøske mælkeproducenter ligner meget den danske. Fra mange til forholdsvis få, men større producenter, er udkommet af de seneste cirka 40 års udvikling.

- Da jeg kom herop i 1988, var her godt 100 mælkeproducenter. Nu er

der 16 tilbage, fortæller Kim Petersen.

Han er rådgiver hos MBM, det færøske andelsejede mejeri, som også er foderstof, maskinhandel med værksted og en yderst velassorteret landmandsbutik.

Med sin beliggenhed i forstaden Hoyvik, der nu er vokset sammen med hovedstaden Torshavn, er der tæthed til knapt halvdelen af de i alt knapt 54.000 lokale forbrugere.

- Men nogle af vores leverandører, og dermed ejere bor, efter færøske forhold langt væk, siger han.

Det er nemlig ikke så meget afstandene, men mere vejenes beskaffenhed, som tager tid at køre.

- Selvom der er tunneler til alle øer, vi indvejer mælk fra – bortset fra én, er vejene smalle og snoede og går op over bjergene nogle steder.

- Vi bor i naturgivne forhold, som er helt anderledes end i Danmark, fastslår han.

Ingen store, flade marker med majs

Hvis man drømmer om at se store, flade marker med majs til ensilage og græs til slæt, skal man drage andre steder hen end til Færøerne. For de

marker findes slet ikke deroppe mod nord midt i Atlanten mellem Norge mod øst og Island mod vest.

Tværtimod er der stort set ikke steder med større, vandrette flader. End ikke lufthavnen med daglige forbindelser til danske lufthavne kunne placeres på et fladt område.

Dermed skal de færøske mælkeproducenter dyrke grovfoder på bjergsider, hvor de større marker oftest er under to-tre hektar.

Klimaet er også sådan, at det ikke kan lade sig gøre at dyrke byg til modenhed – og majs til ensilering er selvfølgelig slet ikke en mulighed.

Med andre ord er græs til slæt eneste mulighed. For afgræsning er heller ikke mulig, fordi køerne ret hurtigt ville forvandle markerne til et søle

med den megen nedbør, der kommer året rundt.

Supplerer med foder fra Danmark og Island

For Sigert Patursson fra Hoyvik og hans 15 kollegaer er græs dermed det foder, de selv producerer.

- Det er umuligt at tørre det til hø. Så vi laver to-tre slæt pr. sæson og håber på at nå ned på omkring 50-60 procent tørstof i ensilagen, siger han.

Selv har han en foderlade bygget sammen med sin løsdriftsstald, så alt er indendørs. I foderladen er der dybe siloer, hvori græsset ensileres og kan udtages med kran ophængt i loftet og læsses af i den stationære fuld-foderblander.

For at have foder nok bliver der sup-

■ På lageret bugner det med foder og alt muligt andet til landbruget med flere, der har husdyr.

■ Kunderne får en moderne, effektiv ekspedition med tilhørende rådgivning af det kyndige personale.

GLOBAL FARMING

Kontakt: Jørgen P. Jensen
jbjensen@effektivtlandbrug.dk
40 41 76 84

■ Det udendørs lager er placeret, hvor klippen er sprængt bort for at få et fladt areal.

■ Sigert Patursson er udover at være mælke- og fåreproducent også involveret i organisationsarbejde. Blandt andet sidder han i bestyrelsen for andelsmejeriet MBM.

Fotos: Niels Damsgaard Hansen

■ Jórun Hansen er kvalitetschef på mejeriet og har en stor finger med i udviklingen af nye produkter i den meget brede palet, der allerede er.

pleret med foder fra Danmark og Island. Det være sig hø, rundballer med græsensilage, halm og kraftfoder. Største danske leverandører af foder er Danish Agro og Hornsyld Købmandsgård.

Superhøj mælkepris

Det siger næsten sig selv, at de vanskelige geografiske forhold gør det dyrt at være mælkeproducent på Færøerne. Græsmarkerne giver ikke samme, høje udbytter som i Danmark. Importeret foder koster cirka 700 kroner ekstra pr. ton i transport, og alt andet til produktionen er også dyrere.

Men en høj mælkepris – her i foråret 2022 på omkring 7,30 kroner pr. kg standardmælk i højeste kvalitet – betyder, at de ekstra omkostninger så godt og vel er dækket ind.

I Danmark har majoriteten af mælkeproducenter været nødt til at øge besætningsstørrelsen meget markant for at bibeholde en fornuftig indtjening på bedriftsniveau. Gennemsnittet er omkring 225 køer pr. besætning.

- Vi vil meget gerne have, at besætningerne ikke bliver større end 120 køer heroppe, så de kan malkes af to robotter, siger Kim Petersen.

- Hvis besætningerne bliver større, er det noget nær en katastrofe, hvis mælken fra blot én besætning er af ringe kvalitet f.eks. på grund af mangelfuld køling, påpeger han.

Blandes sådan mælk op med dagens øvrige, indvejede mælk, går det ud over hele partiet.

- Men vores indvejede mælk er af

høj standard og derfor på samme niveau som mælk indvejet i Danmark, påpeger han.

Kan ikke eksportere til EU-lande

De 16 andelshavere i MBM har omkring 1.000 køer, der indvejer omkring 7,5 millioner ton mælk årligt.

- Det er samme mængde som for 40 år siden, fortæller Kim Petersen.

Der er også en kvote for den enkelte andelshaver, som dog kan få lov at levere mere end sin kvote, når afsætningen går godt.

- Vi er udsat for konkurrence fra mejeriprodukter fra Danmark og Island, mens vi ikke selv kan eksportere til EU, påpeger han.

EU kræver nemlig så mange test

af dyrene, at en ringe volumen til eksport vil gøre det alt for dyrt for andelshaverne at satse på den mulighed.

- Det er meget irriterende i en situation, hvor det nye nordiske køkken er så populært, mener han.

Men selv med den høje mælkepris, som også afspejler sig i butikspriserne på mejeriprodukterne, er en liter vand på flaske stadig dyrere end en liter færøsk sødmælk.

- Prisen for vores mælk er 13 kroner pr. liter i butikkerne, og vandet koster 30 kroner. Altså mere end det dobbelte, påpeger han.

Slagter selv dyrene på bedrifterne

Noget andet usædvanligt er slagt af

såvel køer som får. Der er nemlig ikke noget slagteri på Færøerne.

- Al slagter er derfor hjemmeslagt, siger Kim Petersen.

Der har dog tidligere været et slagteri, som ikke fik volumen nok til at være rentabelt.

I skrivende stund er 10 færøske landmænd på kursus i opskæring i Danmark for at optimere det kød, de sælger lokalt direkte fra gårdene.

- Handel med kød er en tillidssag mellem producent og forbruger, fastslår han.

At der er tillid, fremgår af den kendsgerning, at alt kød fra såvel kvæg som får afsættes uden problemer.

■ Der er alt i butikken både til landmænd, forbrugere, kommuner og alle mulige andre, der vil købe alt fra beklædning til rideudstyr og værktøj med mere.

■ Kim Petersen er rådgiver hos MBM i Hoyvik lige uden for Torshavn. Her er han i landmandsbutikken, som blandt andet sælger mange våben, ammunition og våbenskabe.